

Udviklingsplan Rosenborg Slot

Slots- og Ejendomsstyrelsen
December 2003

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

1.	INDLEDNING	3
	Forord	3
2.	DE DANSKE KONGERS KRONOLOGISKE SAMLING	4
	Rigets skatkammer	4
	Museum	4
	Den kgl. Resolution	4
	Samdrift med Amalienborg	4
	Kronjuvelerne	4
	Samlingens formål	4
	Medarbejdere	5
	Besøgende	6
	Formidling	6
	Værksteder/Lokaler	6
	Fremtidsperspektiver	6
3.	BESKRIVELSE, herunder historie, bygningsbeskrivelse og nuværende anvendelse.	6
	Adgang/ parkering/ geografisk afgrænsning	7
	Terræn og voldgrav	7
	Grænser til/ sammenhæng med Kongens Have	7
	Slottet - 01	7
	Portbygningen - 02	8
	Kommandant-bygningen 03	8
	Traktørstedet - 04	9
	Kustodeboligen - 05	9
	Atelierbygningen – 06	10
	Varmecentral - 07	10
	Materialbygningen – 07A	11
	Forhus - 08	11
	Gartnerboligen - 09	12
	Overvintringshus - 10	12
	Sidehus - 11	13
	Baghus - 12	13
	Garager - 13	14
4.	NYERE BYGNINGSHISTORIE	15
	Publikumsfaciliteter	15
	Skatkammeret	15
	Grønne Kabinet	15
	Riddersalen gulv	15
	Brandsikring, ABA-anlæg	15
	Sikringsanlæg	16
	Lys på slottet	16
	Vand og afløb på slottet	16
5.	ARKITEKTONISK/ FORMIDLINGSMÆSSIGT HOVEDGREB	17
	Kulturhistoriske kvaliteter	17

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

	Forebyggende vedligehold	17
	Udviklingsprojekter	17
	Udvidelse af lejemål	17
6.	BYGNINGSSYN, TILSTANDSVURDERING OG 10-ÅRS BUDGET	18
	Bygningssyn, generelt	18
	Slottet - 01	18
	Portbygning 02	18
	Kommandantbygningen - 03	18
	Traktørstedet - 04	18
	Kustodeboligen - 05	18
	Atelierbygningen – 06	19
	Varmecentral - 07	19
	Materialbygningen – 07A	19
	Forhus 4B – 08	19
	Gartnerboligen - 09	19
	Overvintringshus - 10	19
	Sidehus - 11	19
	Baghus - 12	19
	Garager - 13	19
	Terræn	19
7.	BYGNINGSPROJEKTER UNDER PLANLÆGNING/ PROJEKTERING	20
	Riddersalens gulv, Fr. 4.'s gang	20
	Dronningens vinkælder/Det tredje Skatkammer	21
8.	OVERSIGTSKORT KONGENS HAVE	22
9.	OVERSIGTSKORT ROSENBORG SLOT	23
10.	BUDGETFORSLAG 2004-2013	24

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

1. INDLEDNING

Forord

Slots- og Ejendomsstyrelsen har ansvaret for en stor del af de mest betydningsfulde danske slotte, palæer og haver. Det er vores opgave at optimere samfundets nytte af disse anlæg, så de bevares og nyttiggøres i dag og i fremtiden.

Det er en grundlæggende forpligtelse, at anlæggene bevares, så kommende generationer kan opleve dem som autentiske, velbevarede bygninger og haveanlæg med stor kulturhistorisk fortælleverdi. Det er samtidigt forpligtelse, at anlæggene er synlige og i videst muligt omfang tilgængelige for offentligheden for at understøtte de rekreative, turistmæssige, undervisningsmæssige og identitetsbærende potentialer, som denne del af kulturarven repræsenterer.

Slots- og Ejendomsstyrelsen skal sikre, at slotte og haver fortsat udvikles ud fra en afbalanceret afvejning mellem bevaringsforpligtelsen og brugerens ønsker og behov.

Styrelsen er i færd med at udarbejde udviklingsplaner for slotte og haver for, dels at lægge et fast gennemarbejdet perspektiv for det fortsatte arbejde med disse anlæg, og dels for at sikre, at konkrete beslutninger vedrørende disse anlæg sættes ind i en større sammenhæng.

Udviklingsplanen for Rosenborg Slot er et led i dette arbejde.

Den udvikling, der er nødvendig for at sikre stedets fortsatte tiltrækningskraft er til en vis grad begrænset af de historiske rammer. Slots- og Ejendomsstyrelsen skal medvirke til at styrke Rosenborgs enestående udstillingsform og skal derfor være opmærksom på museets eventuelle behov for forandringer og udvikling. Museet er afhængig af et stort antal besøgende og må sørge for at fastholde interessen hos sit publikum.

Interiører og udstillingsgenstande bør gå op i en højere enhed, hvilket de to projekter i nærværende udviklingsplan - forstærkning af Riddersalens gulv samt indretning af Det Tredje Skatkammer - er gode eksempler på.

Slots- og Ejendomsstyrelsen vil endvidere medvirke til, at De Danske Kongers Kronologiske Samling kan samle konserverings- og magasinrum i umiddelbar nærhed af slottet samt medvirke til, at samlingen med tiden kan øge sin særudstillingsvirksomhed.

ROSENBERG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

2. DE DANSKE KONGERS KRONOLOGISKE SAMLING

Rigets skatkammer	Rosenborg Slot fik allerede tidligt, under Christian 4., funktion som rigets skatkammer. Under svenskekrigene 1658-59 blev samlingerne af pragtvåben og –ridetøjer evakueret fra Frederiksborg Slot. Omkring 1680 samlede Christian 5. rigets kostbarheder, regalier og statskassen, på Rosenborg Slot. Under Frederik 4. kunne slottet ikke læn- gere leve op til den enevældige kongemagts krav og blev derfor opgivet som bolig ca. 1720. Rosenborg blev derefter sporadisk anvendt til begivenheder inden for kongefamilien, statsbesøg, fødselsdage o.l., men forblev rigets skatkammer. Sideløbende skete der en løbende tilgang af genstande fra de andre kongelige slotte og fra kongelige dødsboer.
Museum	I begyndelsen af 1800-tallet fostredes ideen om et museum på Ro- senborg for kongeslægts historie. Der nedsattes en kommission til at ordne genstandene og 1833 stiftedes De Danske Kongers Kronolo- giske Samling. Slottet åbnede 1838 for offentligheden, der i forudanmeldte grupper og mod betaling kunne få forevist samlingen. Besøget formede sig som en kronologisk vandring gennem konge- rækken fra Christian 4. til Frederik 6. Rosenborg skrev sig på denne måde ind i europæisk museumshistorie, både pga. det kronologiske princip, og fordi det var første gang, at samtiden kom på museum.
Den kgl. Resolution	Efter enevældens afskaffelse 1849 overgik slottets bygninger til statseje. En overenskomst mellem konge og stat i 1854 etablerede samlingen som “een Samling arvelig fra Konge til Konge”. Til gen- gæld for denne fideicommissariske status påtog staten sig drift og vedligehold. Denne overenskomst, Den Kgl. Resolution af 14. juni 1854, er fortsat samlingens juridiske grundlag. Statens engagement viser sig i dag ved, at Slots- og Ejendomsstyrelsen varetager vedli- geholdelse af bygningerne og de historiske interiører på selve slottet, mens Kulturministeriet yder tilskud til museumsdriften efter muse- umslovens §16.
Samdrift med Amalienborg	Museumsafdelingen på Amalienborg blev oprettet i 1966 og åbnet for offentligheden 1977 i Christian IX’s Palæ. Afdelingen lukkede 1982, men genåbnede i 1994 i stueetagen i Christian VIII’s Palæ. Den tidsmæssige skillelinie mellem de to afdelinger er sat til 1863, året hvor Christian IX, som den første kom på tronen af det glücks- borgske dynasti.
Kronjuvelerne	Ifølge resolutionen af 1854 har kongen betinget sig den fortsatte brug af visse genstande. Det drejer sig blandt andet om kronjuveler- ne, der står til rådighed for Hendes Majestæt Dronningen, den kon- gelige døbefont, samt genstande til brug ved det kongelige castrum doloris: søvløver, regalier m.m.
Samlingens formål	Samlingens formål er, i korte træk, at fremstille en del Danmarkshi-

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

historien fra Christian 4.'s tid til nutiden. Udgangspunktet er malerier, møbler og andre genstande, der har tilknytning til den danske kongefamilie. Samlingens arbejde fordeler sig indenfor de områderne: indsamling, bevaring, forskning og formidling. Der sker en stadig tilgang af genstande til samlingen, primært til afdelingen på Amalienborg, der bl.a. senest har modtaget en stor mængde fra Dronning Ingrid's bo. Der sker også tilgang til Rosenborg, primært ved køb af genstande med kongelig proveniens. Disse køb er altid finansieret ved offentlige eller private tilskud.

På bevaringsområdet kæmper samlingen stadig med fortidens synder, bl.a. i form af nogle årtiers voldsom opvarmning på slottet i tiden efter 1. verdenskrig, der medførte store ødelæggelser på de meget komplicerede, finerede møbler.

Medarbejdere

Samlingen har ansat fire akademiske medarbejdere, der foruden det administrative arbejde også udfører et solidt forsknings- og publikationsarbejde.

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Besøgende	Rosenborg Slot har i dag omkring 200.000 gæster om året. En af slottets attraktioner er selve udstillingsformen, de møblerede interiører, hvor “kongen lige er gået ud af den anden dør”. De mange genstande indgår således i en helhed med interiørerne. Hertil kommer Skatkammeret, som åbnede i 1975, hvor regalierne, kronjuvelerne og de øvrige kostbarheder er udstillet med den fornødne sikring. I 1994 ombyggedes en del af slotskælderen til “Det grønne Kabinet” – Frederik 4.s private samling af kostbarheder. Derudover findes der i slottet yderligere to kælderrum, som efter planen skal ombygges til våben/vinkælder og rav/elfenbenskammer, dog under forudsætning af fornøden ekstern finansiering.
Formidling	Formidlingen af samlingens genstande sker desuden ved særudstillinger, ofte ledsaget af kataloger, udlån til andre museer, samt ved rundvisninger i de faste samlinger, foredrag o.l. Til betjening af publikum er der gennem de senere år tilføjet restaurant, museumsbutik og særudstillingslokaler.
Værksteder/Lokaler	Samlingen disponerer foruden selve slottet over lokaler i naboejendommen, Øster Voldgade 4B. Her findes værksteder og interne spise/mødefaciliteter. Grundet pladsmangel findes en del af samlingens konserveringsværksteder i dag, dels i fællesskab med hoffets værksted på Amalienborg, og dels i lejede lokaler hos Nationalmuseet i Brede. Her har man også lejet klimastyrede magasinrum, hvor den uerstattelige dragtsamling er overflyttet til.
Fremtidsperspektiver	Samlingen ønsker med tiden at kunne råde over samtlige bygninger indenfor det gamle slotskompleks, således at alle samlingens funktioner kan samles i og omkring Rosenborg.

3. BESKRIVELSE, herunder historie, bygningsbeskrivelse og nuværende anvendelse.

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Adgang/ parkering/ geografisk afgrænsning

Adgangen til slottet sker primært gennem hovedindgangen, Øster Voldgade 4A. Sekundært kan man gå ind fra Kongens Have via en gangbro over voldgraven syd for slottet.

Store publikumsgrupper kommer til slottet i busser, hvor af- og pålæsning sker på Øster Voldgade ud for hovedindgangen. Dette kan være problematisk for både cyklister og besøgende, da udstigning fra busserne foregår direkte på cykelstien.

Kommer man i bil er der ikke et tilstrækkeligt antal parkeringspladser i nærheden af hovedindgangen. Der findes dog et begrænset antal parkeringspladser på Øster Voldgade nærmere Nørreport.

Terræn og voldgrav

Selve slottet ligger i dag på resterne af en bastion, som tidligere var omgivet af en voldgrav. I dag er voldgraven nedlagt vest og delvist nord for slottet, mens den øvrige strækning stadig findes.

Grænser til/ sammenhæng med Kongens Have

Der henvises til oversigtskort over Rosenborg og Kongens Have som findes bagest i udviklingsplanen.

Slottet - 01

I 1606-1607 opførte Chr. IV det første Rosenborg – et lille ”lysthus” uden for byens nordøstgrænse. Det lille slot blev formodentlig opført i to etager, halvt så langt som det vi ser i dag og med gavle, skorstene og trappetårn, alt sammen i bedste renæssancestil.

Allerede i 1613-1615 forlængede Chr. IV slottet mod nord, så det blev dobbelt så langt som det første Rosenborg. Derved fik slottet symmetri omkring en ny midterakse. Det er sandsynligt, at grundplanen af stueetagen og 1. salen oprindeligt var identiske. Kongens gemak var indrettet i den nordlige ende og dronningens i den sydlige. Senere under Fr. III blev de ombygget.

I 1615-24 forhøjede kongen huset med én etage, 2. salen, som blev indrettet til ”Den Lange Sal”, senere kaldet riddersalen.

Slottet har siden gennemgået en række ombygninger, specielt under Fr. IV i begyndelsen af 1700-tallet.

Slottet er opført i 3. etager med tagrejsning. Facaderne fremstår i

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

blank mur med sandstensdetaljer, og taget er belagt med kobber.
Det bebyggede areal er på 467 m² inkl. tårne.

Portbygningen - 02

Den midterste del af bygningen blev opført i 1616 som port ved den nordlige vindebro, mens bygningens sidefløje blev opført ca.1623. Selve midterporten er opført i sandsten, mens sidefløjene fremstår i blank mur i to typer tegl. Den nordlige del er opført i gule teglsten, mens den sydlige del er opført i røde tegl. Begge typer har munkestensformat, og i starten af 1700-tallet var begge fløje oliemalet, sandsynligvis i en stengrå nuance. Bygningen er opført i to etager med helvalmet (hhv. tagskæg i samme niveau) og opskalket (kileformet træstykke på tværs af et spærs tagfod) sadeltag belagt med sort-glaserede tegl. Grundplanen udgør 169 m².

I dag findes Rosenborgs billetsalg samt en særudstilling i stueetagen, mens 1. salen er indrettet til bolig, oprindeligt slotsforvalterbolig. Bygningen fremstår arkitektonisk helstøbt i renæssancestil og symmetrisk opbygget omkring porten.

Kommandant-bygningen 03

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

Bygningen er opført i tidlig klassicistisk stil i 1763 med høj kælder, stueetage og udnyttet tagetage. Midten af langfacaderne udgør en risalit som strækker sig op i tagetagen.

Det mansardagtige tag er valmet, forsynet med kviste og belagt med sortglaserede teglsten. Grundplanen er på 230 m².

I dag er stueetagen indrettet til særudstillinger, 1. salen udgør slottets administration mens kælderen anvendes som birum til opbevaring mm.

Traktørstedet - 04

Denne lille ét-etages vinkelbygning er opført i gule mursten med undtagelse af gadefacaden som består af røde tegl. Taget er sortglaserede tegl.

Længen parallelt med Øster Voldgade blev opført i 1922 som bolig for Rosenborgs personale mens den mindre tilbygning mod øst blev opført i 1997 i forbindelse med stedets indretning til restaurant.

Kustodeboligen - 05

Boligen er opført i 1763 som stald for kommandantens heste. Bygningen indgår som led i husrækken mod Øster Voldgade og er sammenbygget med gademuren.

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Den består af høj kælder og stueetage i tre fag samt sadeltag. Facaderne er opført i gule tegl, og taget er belagt med sortglaserede tegl. Grundplanen er på 60 m².

I 1860'erne blev huset indrettet som bolig, der nu bebos af vagtme-steren på Rosenborg.

Atelierbygningen – 06

Atelierbygningen blev opført i 1936 primært som fotoatelier for Rosenborg. Bygningen består af én etage med helvalmet sadeltag og i midten af sydfacaden er placeret et større ateliervindue. Facaderne er opført i gule teglsten, og taget er beklædt med røde teglsten.

Bag ateliervinduet og i den østlige ende er i dag indrettet snedker-værksted. I den nordlige ende af bygningen er indrettet publikumstoi- letter.

Grundplanen er på 90 m².

Varmecentral - 07

I 1886 blev denne bygning opført som varmecentral af arkitekt Mel-dahl. Huset er opført i ny renæssancestil med røde teglstensfacader dekoreret med bl.a. sandstensbånd og hjørnekvadrer. Taget er et sadeltag, som sandsynligvis oprindeligt har været beklædt med skif-fer, der i nyere tid er udskiftet med bølgeplader.

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

Grundplanen er på 59 m².

Materialbygningen – 07A

Materialehuset er fra 1999 og anvendes primært til opbevaring af haveredskaber, havemøbler og materialer til snedkerværkstedet. I den østlige ende er indrettet kontor for slottets museumspedel. Bygningen har lodret sort bræddebeklædning på facaderne og rødt tegltag.

Grundplanen udgør 63 m².

Forhus - 08

Forhuset er oprindeligt opført i 1688 som gartnerbolig i én etage, men blev senere i 1777 forhøjet til dets nuværende to etager. Mens slotsgartneren havde bolig i stueetagen og på 1. salen, var tagetagen indrettet til små værelser for gartnererelever.

Siden starten af 1900-tallet, hvor slottets køkkenhaver blev nedlagt, har slotsgartneren boet i den nuværende gartnerbolig – 09.

Forhuset er i dag indrettet som tre boliger, én pr. etage, og bebos af personer med relation til slottet.

Facaderne er gulkalkede. Mansardtaget (knækket tag) er beklædt med

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

røde tegl og forsynet med kviste.
Grundplanen udgør 187 m².

Gartnerboligen - 09

Bygningen er sandsynligvis opført i slutningen af 1600-tallet eller begyndelsen af 1700-tallet som bolig for oldfruen. I dag anvendes boligen som tjenestebolig/lejebolig. Facaderne er pudsede og gulkalkede, mens taget er belagt med røde tegl og forsynet med to rækker luger i hele tagets udstrækning på begge sider. Taglugerne har tidligere strakt sig fire fag længere mod nord og har oprindeligt haft til formål at udlufte tørreloftet. Grundplanen er på 185 m².

Overvindringshus - 10

I forlængelse af gartnerboligen (09) er denne bygning opført senere, sandsynligvis i begyndelsen af 1700-tallet. Oprindeligt var her indrettet vaskeri samt bolig for vaskekoner, men i dag anvendes huset af gartnerne tilknyttet Kongens Have. Bygningen er opført i én etage med sadeltag. Facaderne er gulkalkede, og taget er belagt med røde tegl. På østsiden er etableret ovenlys. Grundplanen udgør 219 m².

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Sidehus - 11

Bygningen er formodentlig opført samtidig med forhuset i 1688 og har oprindeligt været anvendt som køkken i tilknytning til forhuset. Siden 1923 har bygningen været indrettet som bolig med delvist udnyttet tagetage. Bygningen er opført i én etage med gulkalkede facader og rødt tegltag med kviste. Grundplanen udgør 112 m².

Baghus - 12

Bygningen er efter al sandsynlighed opført samtidig med sidehuset og placeret i forlængelse heraf. Oprindeligt var bygningen indrettet som hestestald. Den er opført i én etage med gulkalkede facader og rødt tegltag med kviste. Mod nord er placeret et større ateliervindue i tag og facade, som stammer fra tiden, hvor kunstmaler Lauritz Tuxen havde atelier i bygningen. Siden 1970'erne har stedet været anvendt til gobelinværksted og øvrige faciliteter for Rosenborgs personale. Grundplanen er på 139 m².

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Garager - 13

Garagebygningen er den nordligste af Rosenborgs bygninger. Den er formodentlig opført engang i 1970'erne med fladt buildup-tag og facader i gule mursten. Hele østfacaden mod Kongens Have er forsynet med sortmalede træporte, mens vestfacaden udgør muren mod Øster Voldgade.

Grundarealet er på 91 m².

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

4. NYERE BYGNINGSHISTORIE

Publikumsfaciliteter	Med baggrund i kulturbyåret 1996 opstod ønsket om etablering af en "kulturpark" med de nærliggende museer omkring Rosenborg. De hermed forbundne arbejder omfattede bl.a. indretning af Traktørstedet med omlægning af haven og etablering af havepavillon, åbning af Grønne Bro, etablering af Materialebygning på parkeringspladsen, fjernelse af tilbygning til varmecentral, ny adgang fra 4A til 4B bagbygning, nye personalefaciliteter samt forslag til etablering af lys på slottet mm.
Skatkammeret	Rosenborgs Regaliekabinet, hvor kronjuvelerne og de mest kostbare genstande blev opbevaret, blev bla. af sikkerhedsmæssige grunde i 1975 flyttet til det nyetablerede underjordiske Skatkammer med adgang for publikum til 150 m ² udstilling.
Grønne Kabinet	Det Grønne Kabinet var i det gamle Rosenborg beliggende i tilknytning til Regaliekammeret i Store Tårn. I 1991 lykkedes det at identificere de genstande, som i slutningen af 1600-tallet var opbevaret i Det Grønne Kabinet. En stor del af disse var med tiden blevet overført til Nationalmuseet. Ideen var nu at genskabe samlingen og gøre den tilgængelig for publikum ved reetablering og nyindretning af slottets søndre kælderrum på 160 m ² . Projektet blev realiseret i 1994 og samtidig etableredes adgang fra Skatkammeret til terræn i det fri.
Riddersalen gulv	I forbindelse med brandsikring på slottet blev riddersalens malede trægulv i 1967 fornyet med det nuværende marmorgulv.
Brandsikring, ABA-anlæg	Det første automatiske brandalarmanlæg (ABA-anlæg) på Rosenborg er fra 1970'erne, hvor anlægget installeres i Slotsbygningen, Skatkammeret og delvis i Portbygningen. Efter branden i Provianthuset i begyndelsen af 1990'erne blev anlægget erstattet af et tidssvarende trådført ABA-anlæg, som installeres i 1996. Samtidig udvidedes dækningsområdet til at omfatte alle bygninger inden for slotsområdet 4A og 4B. Anlæggets centralskab er placeret på bagtrappen i kælderen i Kommandantboligen. I de senere år er der i forbindelse med forstærkningen af den passive brandsikring og etableringen af elektrisk lys i slotsbygningen tilkoblet automatiske branddørsalarmanlæg (ABDL-anlæg). I 1996 etableredes vandfyldte slangevinder på slottet, Portbygningen, Herkulesbygningen samt øvrige bygninger med undtagelse af Kustodeboligen og gartnerlængen.

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

- Sikringsanlæg Tyverisikringsanlægget (AIA) på slottet blev fornyet samtidig med etablering af brandsikringen.
- Lys på slottet I perioden 1998-2001 er der etableret elektriske installationer i slotsbygningen på Rosenborg fortrinsvis beregnet til belysning. Projektet har været længe undervejs, dels af økonomiske og sikkerhedsmæssige grunde, dels fordi det krævede en særlig omtanke at etablere lys på slottet. Der var fra museets side ønske at skabe en stemningsskabende belysning på kerteniveau som kunne understrege rummenes indtryk af at være beboede. Der var således ikke tale om museumsbelysning i almindelig forstand. Der blev udviklet særbelysninger baseret på små 10W glødelamper, indbygget i eksisterende lysekroner og vægarmaturer, suppleret af nogle få spots og særlige standerlamper. El-kablerne er fremført ad føringsveje, der er monteret skjult under gulve i slotskælder og Riddersal samt synligt i skakte i Store Tårn, Dame- og Havetårn. I primære områder er installationer udført som skjulte installationer, mens de i sekundære områder er udført som synlige installationer.
- Vand og afløb på slottet I 2003 etableredes vand og afløb på slottet efter påbud fra Arbejdstilsynet. På grund af installationens placering i kælderrummet under Store Tårns trappe, var det samtidig nødvendigt at etablere pumpebrønd i gulvet under tårnets kælderrum "Kongens Penge".

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

5. ARKITEKTONISK/ FORMIDLINGSMÆSSIGT HOVEDGREB

Kulturhistoriske kvaliteter	Med afsæt i Slots- og Ejendomsstyrelsens overordnede mål, at bevare og udvikle statens historiske slotte og ejendomme, er hovedsigtet med udviklingsplanen for Rosenborg at sikre anlæggets indlysende arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter for fremtiden. Den udvikling der er nødvendig for at sikre stedets fortsatte tiltrækningskraft er således til en vis grad begrænset af de historiske rammer.
Forebyggende vedligehold	Udviklingsplanen indeholder et stort element af egentlig opretning, idet det er et mål, at fremtidige vedligeholdelsesarbejder i fremtiden skal have karakter af forebyggelse, således at begyndende svigt i de enkelte bygningsdele foregribes, inden egentlige skader indtræffer. Opretningsarbejderne beskrives nærmere i det følgende.
Udviklingsprojekter	Med det formål at styrke Rosenborgs enestående udstillingsform, hvor interiører og udstillingsgenstande går op i en højere enhed, indeholder udviklingsplanen to specifikke projekter til indvendig ombygning og istandsættelse, dvs. projekter, som har karakter af udvikling snarere end genopretning. Disse beskrives nærmere i det efterfølgende.
Udvidelse af lejemål	<p>De Danske Kongers Kronologiske Samling har, som anført ovenfor, et ønske om at overtage samtlige lejemål omkring Rosenborg, dels for at samle konserverings- og magasinrum i umiddelbar nærhed af slottet, dels for, med tiden, at kunne øge særudstillingsvirksomheden. Slots- og Ejendomsstyrelsen er indstillet på at tilbyde samlingen de fleste af disse lokaler i takt med, at de bliver disponible. Omkostningerne i forbindelse med disse lokalers ændrede brug skønnes at skulle bæres af lejeren og vil således ikke figurere i det budget, som hører til udviklingsplanen.</p> <p>En undtagelse herfor er den østligste længebygning, som i dag disponeres af Slots- og Ejendomsstyrelsen til dels en tjenestebolig, dels til helt nødvendige depot- og mandskabsrum til brug for egne og eksterne gartnere tilknyttet Kongens Have. Tjenesteboligen forventes nedlagt som sådan indenfor overskuelig fremtid. En mulig anvendelse af dette lejemål kunne være som børnehave, til erstatning for den børnehave, der i dag ligger i Kongens Haves SØ-hjørne, og som er forlangt nedlagt af naturfredningsmyndighederne.</p>

6. BYGNINGSSYN, TILSTANDSVURDERING OG 10-ÅRS BUDGET

Bygningssyn, generelt	<p>Der er på Rosenborg udarbejdet et bygningssyn, som omfatter en tilstandsvurdering med tilhørende prisoverslag på konstaterede mangler. Afhjælpningsarbejderne prioriteres og budgetter opdateres med en tidshorison på 10 år, idet der tilstræbes en jævnt fordelt aktivitet over årene. Med den nuværende standard for vedligeholdelse udgør det årlige budget ca. 1,6 mio. kr. fordelt på samtlige bygninger og friarealer.</p> <p>Planlagte vedligeholdesaktiviteter fremgår af budget 2004-2013 (se bilag bagest i rapporten).</p>
Slottet - 01	<p>Taget er udskiftet i 1970'erne på nær enkelte sammenskæringer over tagryggen, som er planlagt udført i 2013. Facadesandstenene er mange steder forvitret i overfladen med afskalling og accelererende nedbrydning til følge. Mange steder ses større og mindre revner i murværket. Jernankre påtænkes eftersat og istandsat. Istandsættelse af slottets omkring 100 år gamle egetræsvinduer med blyindfattet glas blev påbegyndt i 2000 foranlediget af en stormskade. En generel renovering af vinduer blev iværksat, og arbejdet forventes at fortsætte frem til 2009, hvor slottets samtlige 150 vinduer således vil være renoveret.</p> <p>Reparation af facader påregnes udført 2008-10, hvor portrætbusterne på slottets sydfacade samtidigt istandsættes.</p> <p>Indvendigt er mange af overfladerne nedslidte, gyldenlædertapeter er i meget dårlig stand, og konstruktionsmæssigt har bygningen store problemer, hvad angår etageadskillelsen under Riddersalen og Fr. IV's gang på 1. salen.</p>
Portbygning 02	<p>Lejligheden på 1. sal har gennemgået en omfattende renovering i begyndelsen af 1990'erne. Samtlige blyindfattede vinduer er istandsat 2003. Facadernes fugning og store port er planlagt istandsat i 2007.</p>
Kommandantbygningen - 03	<p>Bygningen har inden for de seneste år gennemgået en hovedindsættelse. Taget er udskiftet i 2001, facaderne er fugerepareret, vinduer og døre er snedker- og maleristandsat, og sandstenssølbænke er udskiftet i 2002-03.</p>
Traktørstedet - 04	<p>Tagfladen mod Øster Voldgade er meget utæt. Udskiftning er planlagt udført i 2006. De øvrige tagflader og facader fremstår i god stand.</p>
Kustodeboligen - 05	<p>Kældertrappe er omsat 2002, facader og vinduer er istandsat i 2003. Bygningen er i god stand.</p>

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

Atelierbygningen – 06	Facaderne er i god stand, mens taget er meget utæt. Udskiftning er planlagt i 2006.
Varmecentral - 07	Murkroner mv. påregnes istandsat i 2006.
Materialbygningen – 07A	Tilstanden er god. Bygningen er nyopført i 1995 og der er ikke planlagt vedligeholdelsesarbejder.
Forhus 4B – 08	Facader er kalket og vinduer maleristandsat i 1992. Trappedøre og udvendige trapper påregnes istandsat i 2006.
Gartnerboligen - 09	Facader er kalket, vinduer og kvistlemme er snedker og maleristandsat i 2002-03.
Overvintringshus - 10	Facader er kalket, vinduer, døre og gavlport er snedker- og maleristandsat i 2002-03. Inddækninger omkring glaspanel i taget er repareret, men påregnes udskiftet indenfor en 15-års periode. Indvendige pudsreparationer og kalkning er påtænkt udført 2004.
Sidehus - 11	Der er planlagt en hobvedistandsættelse af havefacaden i 2004. Taget er i rimelig stand.
Baghus - 12	Havefacaderne og det store ateliervindue mod gården er planlagt istandsat i 2004. Taget er i rimelig stand.
Garager - 13	Fornyelse af tagbelægning er planlagt til 2004
Terræn	Voldgravens murværk er meget udsat og trænger til løbende istandsættelse, hvilket på de mest udsatte steder forudsætter en sænkning af voldgravens vandspejl. Reparation af disse er planlagt udført i 2005. Øvrige mur- og fugereparationer samt eftergang af skiferafdækninger er planlagt udført i 2010. Lysstandere i norsk marmor placeret mellem slot og portbygning er planlagt renoveret i 2012. Hegnsmur mod Øster Voldgade er renoveret i 2003. Kongeporten og Brandporten hhv. vest og øst for Kommandantbygningen er snedker- og maleristandsat 2003. Kongeportens murværk er planlagt renoveret i 2010, idet der er udført interimistisk sikring af den indmurede natursten.

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

7. BYGNINGSPROJEKTER UNDER PLANLÆGNING/ PROJEKTERING

Riddersalens gulv, Fr. 4.'s gang

Riddersalens gulvkonstruktion er underdimensioneret og slapheden i bjælkelaget har medført revnedannelser i puds og stuk i den underliggende Fr. 4.'s gang.

Gulvkonstruktionen under Fr. 4.'s gang og rum 12 på 1. sal er ligeledes underdimensioneret, men hér er det på grund af rådsvækkelse i bjælkelaget og på grund af et fyldlags øgede belastning.

For at mindske belastningerne af gulvkonstruktionerne er der opsat afspærringer med snore i den midterste del af Riddersalen, hvilket medfører, at publikums bevægelsesfrihed i salen er blevet begrænset.

Når forstærkningen af gulvkonstruktionerne skal udføres, vil det være nødvendigt at fjerne den eksisterende gulvbelægning i Riddersalen. I den forbindelse bør den eksisterende gulvbelægning (grå Salla marmor) udskiftes til en anden type. Derved får man mulighed for at skabe et arkitektonisk og historisk sammenhængende rum med udgangspunkt i Chr. 5.'s gobeliner og Fr. 4.'s stukloft fra starten af 1700-tallet.

Der er udarbejdet dispositionsforslag af september 2003 og projekteringen er planlagt gennemført i 2004.

Gennemførelse af projektet påregnes at kunne udføres i 2006 og mens arbejdet pågår kan der ikke være publikumsadgang til selve slottet. Der vil således kun være adgang til Grønne Kabinet, Skatkammeret samt til særudstillinger i Kommandantboligen og på Amalienborg.

Byggeudgifterne forventes at udgøre 6,9 mio. kr. Hertil kommer museets afledte udgifter til udflytning af inventar, provenutab m.m. af museet foreløbig opgjort til ca. 13,7 mio. kr.

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

Dronningens vinkælder/Det tredje Skatkammer

Rosenborgs vinkælder optager slotskælderens nordlige halvdel og består af to hvælvede rum samt et tårnlammer. Her findes den såkaldte Rosenborgvin, der har en grundstamme af rhinskvind fra 1598, som dronningen fortsat byder på ved særlige lejligheder. Tidligere lå Rosenborgvinen i de endnu bevarede træfadene i den ydre kælder. I dag opbevares den i metaltanke, mens den indre kælder rummer flaskevinder og tårnkammeret står tomt.

Hidtil har publikum kun kunnet få et glimt af fadene i den ydre kælder gennem en gitterdør. Nu har H. M. Dronningen og H. K. H. Prinsen givet tilladelse til, at den indre kælder rømmes for flaskevinder og at metalfadene med Rosenborgvinen flyttes til tårnkammeret, mens vinfadene forbliver i den ydre kælder. Derved frigøres det øvrige areal, i alt ca. 135 m².

Derved er der skabt en oplagt mulighed for at indrette pladsen til udstilling, således at publikum dels vil kunne opleve vinfadene på tæt hold og dels se udstillede genstande, der i dag enten er utilgængelige på magasin eller kun dårligt kan ses på slottet.

I den ydre vinkælder er det tanken, at der foruden vinfadene skal udstilles våben og i den indre kælder rav og elfenben.

Kælderens autentiske fremtoning med gulve i kløvede Ølandssten og kalkede vægge bevares. Der foreligger byggetilladelse til indretningen, som forestås af museet.

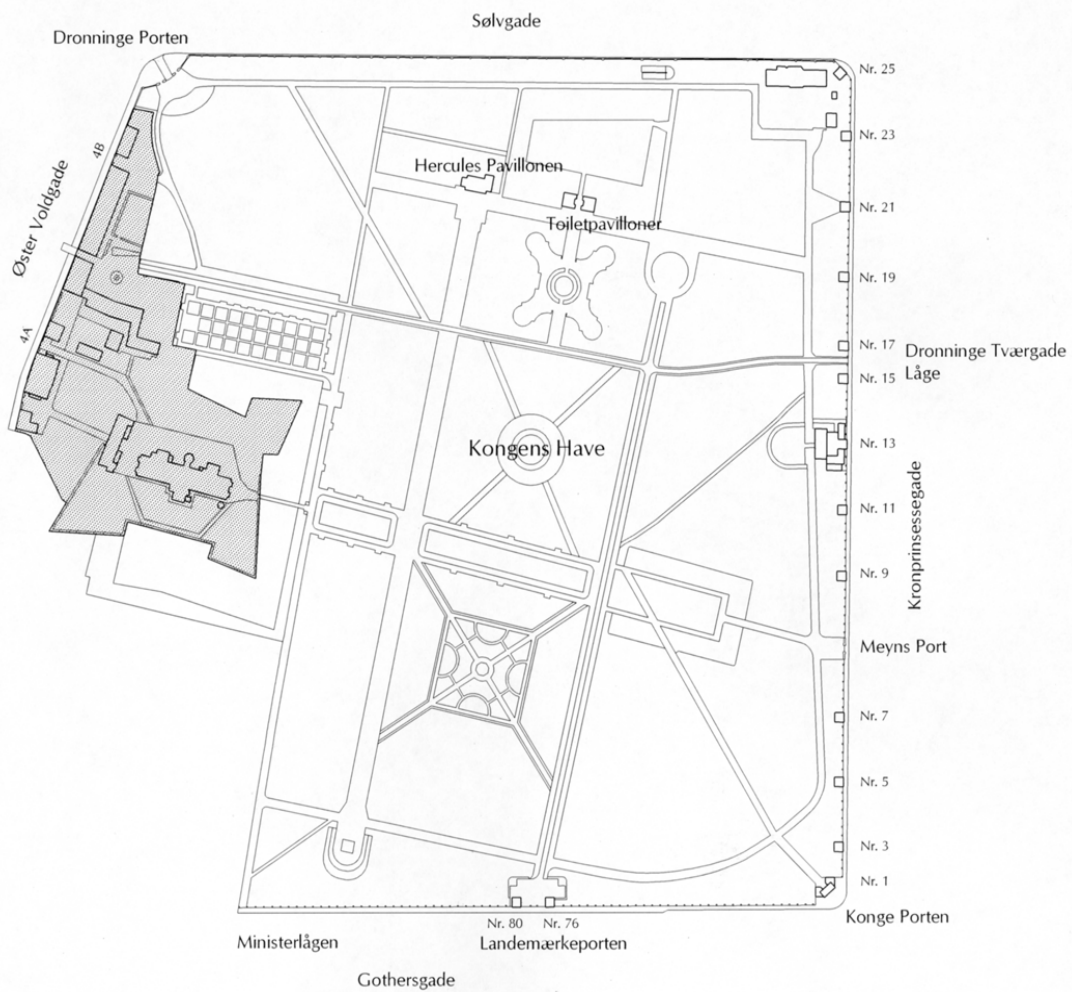
Den samlede udgift skønnes til ca. 4,8 mio. kr.

Slots- og Ejendomsstyrelsen påtænker at finansiere den bygningsmæssige istandsættelse af kælderens rum med en budgetramme på 0,7 mio. kr. Arbejdet forventes udført i 2005. Den resterende udgift tilvejebringes af museet ved fondsmidler og ved driften.

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

8. OVERSIGTSKORT KONGENS HAVE

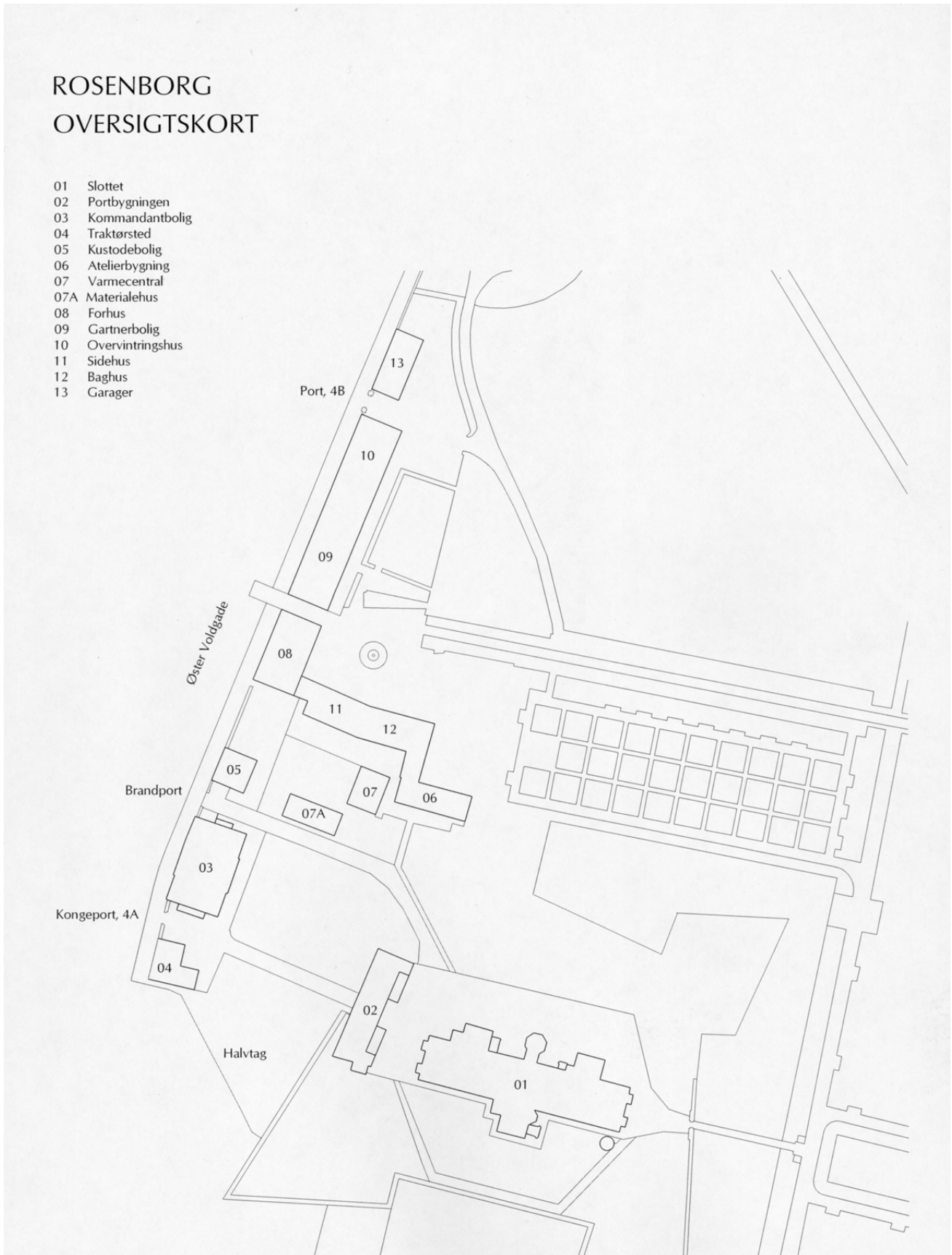
ROSENBORG OG KONGENS HAVE OVERSIGTSKORT

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

9. OVERSIGTSKORT ROSENBORG SLOT

ROSENBORG SLOT

UDVIKLINGSPLAN

10. BUDGETFORSLAG 2004-2013

Ejd. nr. 324 Rosenborg og Kongens Have

Planlagt vedligehold	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
10 Tag											
Traktørstedet, nyt tag			120								120
Atelierbygningen, nyt tag			380								380
4 B forhus loftisol.	110										110
4B garagebygning, nyt builtuptag	134										134
Toil. pavillon, malerrep.			50								50
Slot, kobbertag partiel udskiftning									50	500	550
20 Facader											
Slot, vinduer hovedistandsættes	800	800	800	800	800	800					4.800
Slot, jernankre rep.					500						500
Slot, sandsten rep.						350	350				700
Slot, murværk udvendig rep					200	350					550
Slot, indiv. murværk rep.									200		200
Slot, udv. jern grafiltmal	30										30
Slot, portrætbuster restaureres							210				210
Atelierbygn., døre+vind. males	60										60
4B side- og baghus istandsættes	310										310
4B garagebygn, maler	60										60
Portbygn, mur og fugerep.				650							650
Portbygn, store port +udv. døre istandsættes				50							50
Varmecentral, murkroner mm			100								100
4B forhus trappedør, udv. trappe mm		50									50
4B dør, gårdrum, udv. belysning			50								50
30 Kælder											
Slot, tavlerum istandsættes	30										30
40 Konstruktioner											
Slot, marmorgemakket								1300	1300		2.600
Slot, Fr.4. sal, rum 10 oprensning								110			110
Rest. KH, udsk.af sokkel + fodrem							200				200
Diverse arbejder	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1.000

ROSENBORG SLOT UDVIKLINGSPLAN

Planlagt vedligehold	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
80 Udenomsarealer											0
Slot, udv.lysstandere, marmorsokkel									150		150
Sølvgade, hegnsmur		350					350				700
Øster Voldg. hegnsmur v Kongeport							100				100
Voldgrav, murrep.		300					300				600
Supplerende havedrift											
Kommandantbygn. brolægning	15										15
I alt	1649	1600	1600	1600	1600	1600	1610	1510	1600	800	15.169

Øvrige projekter	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	I alt
1 Vinkælder, bygningsarbejder		700									2.000
2 Riddersal og Fr.4. gang	1.100	5.300									6.400
3 Havehegn og pavilloner			3.500	3.500	3.500	3.500					14.000
4 Slot, reg.+syn med lift	200			50			50			50	350
5 Hercules							1.000	5.300			6.300
6 Overvintringshus, indiv.istandsæt	200										
I alt	1500	6000	3500	3550	3500	3500	1050	5300	0	50	29.250

Noter:

- 1 Omfatter indvendige bygningsarbejder, indretning udføres af Rosenborg Museet
- 2 Riddersal og Fr.4. gang, Dispositionsforslag oktober 2003
- 3 Havehegn og pavilloner, Projektforslag januar 2003, sandstensproblematik skal løses i samarbejde med Kulturarvstyrelsen
Fotogrammetrisk reg. af facader, syn af facader, tag og spir med lift hvert 3.
- 4 år
- 5 Hercules Pavillonen, Dispositionsforslag september 1998
- 6 Nyindretning, belysning mm i forbindelse med indiv. pudsrep. og kalkning.